

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО»,
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ
(ANHUI UNIVERSITY OF FINANCE AND ECONOMICS) (KHP);
КАЛІФОРНІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЛОС-АНЖЕЛЕСІ
(UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES) (USA);
АРІЄЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ARIEL UNIVERSITY CENTER OF SAMARIA) (ISRAEL)**

**кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик**

МАТЕРІАЛИ

**VIII Міжнародної наукової конференції
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО
ПІЗНАННЯ»**

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 1:403:316.6 (08)

DOI: <https://doi.org/10.24195/PhilosophicalKnowledge2026>

Методологія та технологія сучасного філософського пізнання. Матеріали VIII Міжнародної конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 21-22 травня 2026 р.) 207 с.

Рецензенти:

Стовпець Олександр Васильович, доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету.

Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова.

Збірник матеріалів VIII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; Голодомор – геноцид - Холокост: проблема пізнання моральних складових розвитку XXI століття; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію штучного інтелекту. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 25 червня 2026 р.)

6. Weick K.E. Sensemaking in Organizations. Thousand Oaks: Sage Publications, 1995. 235 p.

Поплавська Тетяна, доктор філософії, доцент кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна,

Самойлова Поліна, студентка 3 курсу ОПП «Менеджмент соціокультурної діяльності» навчально-наукового інституту музичного та перформативного мистецтва та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

I. Від класичного до холістичного менеджменту: зміна парадигми

Класичний менеджмент, що виріс із традиції наукової організації праці Фредеріка Тейлора, будувався на редуccionістських засадах: організація розглядалась як механізм, що підлягає оптимізації через поділ функцій, стандартизацію та контроль. Застосування цієї моделі до соціокультурної діяльності - сфери, де основним «продуктом» є смисл, ідентичність, символічний досвід і людський розвиток, виявило принципову неадекватність механістичної парадигми.

Холістичний менеджмент як концептуальна альтернатива формується на перетині *теорії систем*, *гуманістичної психології* та *філософії процесу*. Його ключова засада: організація є живою системою, яка виробляє смисл і не може бути оптимізована без урахування цілісності своїх людських, культурних та екологічних вимірів. Пітер Сенге у «П'ятій дисципліні» дав класичне формулювання цієї засади: «Системне мислення — це дисципліна бачення цілісностей. Це структура для бачення взаємозалежностей, а не ланцюжків причинно-наслідкових зв'язків, для бачення патернів змін, а не статичних «знімків»» [6, р.68].

Теоретичні підвалини холістичного менеджменту

Холістичний менеджмент спирається на кілька взаємопов'язаних теоретичних традицій. Перша - *теорія живих систем* Грегорі Бейтсона та Умберто Матурани: організація є аутопоетичною системою, що самовідтворюється і підтримує свою ідентичність через постійну взаємодію з середовищем «Розум є не річчю, а процесом — процесом організації живої системи. Де є організація, там є розум; де є розум, там є комунікація смислів» [1, р.92].

Друга традиція - *інтегральна теорія* Кена Вільбера, що пропонує чотиривимірну модель реальності: внутрішнє-індивідуальне (свідомість),

зовнішнє-індивідуальне (поведінка), внутрішнє-колективне (культура) та зовнішнє-колективне (соціальні системи). Управління соціокультурною організацією, що ігнорує будь-який з цих вимірів, приречене на часткові, а отже — неефективні рішення: «Будь-яка повна теорія людського розвитку має враховувати всі чотири квадранти... Редукція до одного або двох квадрантів породжує спрощені та ідеологічно небезпечні теорії»[8,р.54].

Специфіка соціокультурної діяльності як об'єкту холістичного управління

Соціокультурна діяльність - це музейна справа, театр, культурна освіта, клубна робота, бібліотечні послуги, фестивальна практика, громадські культурні ініціативи, яка відрізняється від комерційної організації низкою принципових ознак, що роблять холістичний менеджмент не просто переважним, але *необхідним* підходом.

По-перше, *продукт соціокультурної діяльності нематеріальний і смислоносний*: це досвід, переживання, зміна свідомості, формування ідентичності. Якість такого «продукту» не може бути оцінена через фінансові КРІ без втрати його сутності. По-друге, *учасник є одночасно споживачем і співтворцем*: глядач, читач, відвідувач музею активно конституює культурну подію через свій досвід. По-третє, *організація є частиною живого культурного середовища*, що вимагає врахування контексту спільноти, місцевої ідентичності та соціальних потреб.

Досвід сучасних теоретиків управління якістю в сервісних організаціях показав, що якість у соціально орієнтованих системах є тривимірною: *структурна якість* (ресурси, умови), *процесна якість* (взаємодія між учасниками) та *результативна якість* (зміна в людині і спільноті). Управляти лише одним виміром - значить управляти ілюзією.

Холістичний менеджмент як практика: ключові виміри

У практичному вимірі холістичний менеджмент соціокультурної організації охоплює щонайменше п'ять взаємопов'язаних рівнів.

1. **Управління смислом і місією.** Холістичний менеджер постійно утримує в центрі уваги *raison d'être* організації - її культурну та соціальну місію і вибудовує всі операційні рішення у відповідності до неї. Місія є не декларацією, а живим організаційним принципом.

2. **Управління організаційною культурою.** Едгар Шейн показав, що культура організації є її глибинним, «базовим рівнем», системою неусвідомлених припущень, що визначають поведінку. Холістичний менеджер працює з усіма рівнями культури: артефактами, проголошеними цінностями та базовими припущеннями: «Культура організації - це патерн базових припущень, які група засвоїла в процесі вирішення своїх проблем зовнішньої адаптації та внутрішньої інтеграції, що виявився достатньо дієвим, аби вважатися валідним.»[5,р.9].

3. Управління спільнотою і партнерством.

Соціокультурна організація існує не ізольовано, а як вузол у мережі спільноти. Холістичний менеджмент передбачає систематичне будівництво

партнерств із освітніми, громадськими, мистецькими та комерційними акторами, що перетворює організацію з постачальника послуг на *культурного каталізатора* соціальних змін.

4. Управління людським розвитком.

Абрагам Маслоу, теоретичні ідеї якого безпосередньо живлять холістичний менеджмент, наполягав на тому, що організація повинна не лише використовувати людей, але й сприяти їхній самоактуалізації: «Найздоровіше підприємство - те, що сприяє найбільшому зростанню свого персоналу... де люди можуть бути якнайбільше людьми» [3, р.17].

5. Управління оцінюванням і рефлексією.

Холістичний менеджмент використовує *змішану методологію оцінювання*: кількісні показники охоплення доповнюються якісними методами: нарративним аналізом, феноменологічними інтерв'ю, включеним спостереженням. Мета - зрозуміти не лише "скільки", але й "як" і "що змінилось у досвіді учасників".

Виклики та перспективи холістичного менеджменту в соціокультурній сфері

Впровадження холістичного менеджменту в соціокультурній сфері стикається з низкою системних викликів. *Перший* - тиск бюрократичних систем фінансування, що нав'язують редукаціоністські КРІ і примушують організації "перекладати" смисл своєї діяльності в мову кількісних показників, спотворюючи її природу. *Другий* - дефіцит фахівців, здатних поєднувати управлінську компетентність з глибоким розумінням культурної специфіки. *Третій* - інерція організаційних культур, що відтворюють ієрархічно-механістичні моделі управління.

Водночас глобальні культурні виклики сучасності, постпандемічна реконструкція культурних спільнот, криза культурної ідентичності в умовах прискореної цифровізації, соціальна атомізація, роблять холістичний менеджмент не академічною розкішшю, а *практичною необхідністю* для тих організацій, що прагнуть бути дійсними агентами культурного розвитку суспільства.

Висновки.

Проведений аналіз дозволяє сформулювати наступні положення:

Холістичний менеджмент є єдиною методологічно адекватною управлінською парадигмою для соціокультурних організацій, чий «продукт» є смислом, досвідом та ідентичністю.

Теоретичним фундаментом холістичного менеджменту є теорія живих систем (Бейтсон, Матурана), інтегральна теорія (Вілбер) та системне мислення (Сенге).

Управління соціокультурною організацією потребує одночасної роботи з п'ятьма взаємопов'язаними рівнями: смислом і місією, організаційною культурою, партнерством зі спільнотою, людським розвитком та рефлексивним оцінюванням.

Редукціоністські КРІ, нав'язані системами зовнішнього фінансування, є структурною загрозою для якості соціокультурної діяльності і мають бути доповнені якісними методами оцінювання.

Холістичний менеджер соціокультурної організації є водночас культурним лідером, системним мислителем і фасилітатором розвитку спільноти.

Підготовка фахівців з холістичного менеджменту в соціокультурній сфері є стратегічним завданням вищої освіти в галузі культури та мистецтв.

Список використаної літератури:

1. Bateson G. Mind and Nature: A Necessary Unity. New York: Dutton, 1979. 259 p
2. Hewison R., Holden J. The Cultural Leadership Handbook. Farnham: Gower, 2011. 198 p.
3. Maslow A.H. Eupsychian Management: A Journal. Homewood: Irwin-Dorsey, 1965. 277 p.
4. Maturana H., Varela F. The Tree of Knowledge: The Biological Roots of Human Understanding. Boston: Shambhala, 1987. 269 p.
5. Schein E.H. Organizational Culture and Leadership. San Francisco: Jossey-Bass, 1985. — 358 p.
6. Senge P. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. New York: Doubleday, 1990. 424 p.
7. Throsby D. Economics and Culture. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 208 p.
8. Wilber K. A Theory of Everything: An Integral Vision for Business, Politics, Science and Spirituality. Boston: Shambhala, 2000. 212 p.

<i>Борінштейн Є. Р.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ МОРАЛІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	52
-------------------------	--	----

СЕКЦІЯ 1. МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ПІЗНАННЯ

<i>Аксьонова В. І., Сарваді Р. Д.</i>	НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК АКТИВ: ВЕКТОРИ НОВИХ РЕАЛІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТІ УКРАЇНИ	56
<i>Вітлугіна К. В., Атаманюк З. М.</i>	НАДІЯ І СПОДІВАННЯ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ	59
<i>Ганбарова Е. М., Атаманюк З. М.</i>	ЧИ ІСНУЮТЬ ВІДМІННОСТІ МІЖ ФАКТОМ, ОПИСОМ, ОЦІНКОЮ І НОРМОЮ?	60
<i>Любарська В., Нівня Г.О.</i>	МИСЛЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДЕГРАДАЦІЯ ЧИ АДАПТАЦІЯ?	62
<i>Матяр П. О., Нівня Г.О.</i>	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ	66
<i>Петінова О. Б.</i>	МЕТАМОДЕРНА СВІДОМІСТЬ У ПОСТЦИФРОВИХ УМОВАХ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ	69
<i>Поплавська Т. М., Барков С.</i>	ХОЛІЗМ ТА ХОЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ПРОБЛЕМ	72
<i>Поплавська Т. М., Закревська Т.</i>	АБДУКЦІЯ ЯК ГЕНЕРАТОР НОВИХ КОНЦЕПТІВ І ГІПОТЕЗ У МЕНЕДЖМЕНТІ	75
<i>Поплавська Т. М., Самойлова П.</i>	ХОЛІСТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО МОЖЛИВОСТІ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	78
<i>Поплавська Т. М., Фіник В.</i>	АБДУКТИВНИЙ МЕТОД ЯК ЕПІСТЕМОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ	82

VIII Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців

“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ”

(Одеса, 21-22 травня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.: (0482) 732-09-52